

א) ז"ק טו, טז, ז' ברכות כג: א [ז"ק טו, ז"ק טו] יבמות ט. וז"ל: (ה) [מכיל לעיל פ"ה, וקמ"ג טז, א] (ו) [שבת נב: ז"ל, ז"ל] (ז) [שמות כב, ח] [שם, ט] [ז"ל, ז"ל] (ח) [שם, ט] [ז"ל, ז"ל] ובעשר דוכתו,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הניחא וכו' וי"ל שבוש. ע"פ משנות רבינו סימן (פ"ג) [רמב"ם:]

מוסף רש"י

עד שיפרוט לך הכתוב יחדו. כמו שפרט לך הכתוב (דברים כג) בחורש שור וחמור דמדאליטריך למיכתב יחדו שמעין דלא לא כתביה הוה משמע שלא יחרוש לא צזור ולא צמור. ואביו ואמו קלל דריש ליה כסנהדרין (דף פה): להביא את המקלל לאחר מיתה: סברא הוא. דנשבר בלא מת נמי מחייב דהוה ליה קטלה פלגא: האמר בגיבנה ואבדה דאפשר למיטרה ואפויו. ואיכא למימר יחזור בעליה אחריה אולי תמצא: תשובה. פירכא: מאי אין לו עליו תשובה. מאי יש לו לתנא להשיב דאליטריך לתנא לשמועין דאיהי תשובה: בטוען טענה לסטין מוויין. דלענין מיפטר בתשלומין היי אונס כפל אס טענת גנב היי לענין כפל אס נשבע וכו' עדים שהיא אכלו תאמר בשואל שאינו בל ילדי כפל דכי טעין ואמר לסטים מוויין בלא עלי ונטל מחייב את עצמו בקרן: אפ"ה. אין זו תשובה דקרנא דמחייבת ליה לשואל מכי טעין לסטים מוויין נטלה ואפילו לא נשבע לשקר עדיפות להיות תמורה מש"ש הלא לדי כפל אס כפר ונשבע על כך לשקר ואס אמת אמר פטור מן הקרן: גולן הוא. ואפ"י נשבע ש"ש על כך לשקר וממצא שהיה אכלו לא מחייב כפל שאין כפל אלא בגונב או בפטור עצמו טענת גנב שאומר נגנבה ממני ונשבע וכו' עדים ואין זאת אלא בש"ח שפטור בגיבנה: אשכחן לחיוב. גיבנה ואבדה בשואל לחייב צשאין בעליו עמו: לפטור מנגן. שאס בעליו עמו פטור: גמר מש"ש. מה ש"ש צבעלים פטור בגיבנה ואבדה אף שואל צבעלים פטור: גמיה חיובה דש"ש. דהיינו גיבנה ואבדה: מחיובא דשואל משצורה ומתה דשואל: מה לש"ש. דין הוא שיהא צבעלים פטור אף על הגיבנה ואבדה אע"פ שאינו אונס שכן ייקל בו הכתוב לפוטרו משצורה ומתה שלא צבעלים: האמר בשואל שפיטר צבעלים על גיבנה ואבדה שהיה החמיר בו לחייבו על צורה ומתה שלא צבעלים: אלא גיבנה ואבדה בשואל מנגן. כלומר אלא היכי ילפינן לה צבעלים לפטור גיבנה ואבדה בשואל לחיובא שלא צבעלים מנגן דילפינן מש"ש וכיון דמתהם ילפינן דיו לצא מן הדין להיות כדיון דהיינו שואל דילפינן בחיובא מק"ו משומר שכן להיות כעין ש"ש מה להלן צבעלים פטור דהא ילפת ליה צהיקשא דילמד עליון מתחתון אף כהן צבעלים פטור: למאן דלית ליה דיו. ר' טרפון צפרק כילד צ"ק (דף כה):

השואל את הפרה פרק שמוני בבא מציעא

זה.

עין משפט
גד מצוה

ה א מיי פ"ה מהלכות סדרות ה' ג ופ"ז מהל' שאלה ופקדון הלכה א סמג עשין פט טושי"ע ח"מ פ"י שמו פט"ו א:

תורה אור השלם

1 ובי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם: שמות כב יג
2 אם בעליו עמו לא ישלם אם ש"כר הוא פ"א ב"שקרו: שמות כב יד

עד שיפרוט לך הכתוב יחדו. כמו שפרט לך הכתוב (דברים כג) בחורש שור וחמור דמדאליטריך למיכתב יחדו שמעין דלא לא כתביה הוה משמע שלא יחרוש לא צזור ולא צמור. ואביו ואמו קלל דריש ליה כסנהדרין (דף פה): להביא את המקלל לאחר מיתה: סברא הוא. דנשבר בלא מת נמי מחייב דהוה ליה קטלה פלגא: האמר בגיבנה ואבדה דאפשר למיטרה ואפויו. ואיכא למימר יחזור בעליה אחריה אולי תמצא: תשובה. פירכא: מאי אין לו עליו תשובה. מאי יש לו לתנא להשיב דאליטריך לתנא לשמועין דאיהי תשובה: בטוען טענה לסטין מוויין. דלענין מיפטר בתשלומין היי אונס כפל אס טענת גנב היי לענין כפל אס נשבע וכו' עדים שהיא אכלו תאמר בשואל שאינו בל ילדי כפל דכי טעין ואמר לסטים מוויין בלא עלי ונטל מחייב את עצמו בקרן: אפ"ה. אין זו תשובה דקרנא דמחייבת ליה לשואל מכי טעין לסטים מוויין נטלה ואפילו לא נשבע לשקר עדיפות להיות תמורה מש"ש הלא לדי כפל אס כפר ונשבע על כך לשקר ואס אמת אמר פטור מן הקרן: גולן הוא. ואפ"י נשבע ש"ש על כך לשקר וממצא שהיה אכלו לא מחייב כפל שאין כפל אלא בגונב או בפטור עצמו טענת גנב שאומר נגנבה ממני ונשבע וכו' עדים ואין זאת אלא בש"ח שפטור בגיבנה: אשכחן לחיוב. גיבנה ואבדה בשואל לחייב צשאין בעליו עמו: לפטור מנגן. שאס בעליו עמו פטור: גמר מש"ש. מה ש"ש צבעלים פטור בגיבנה ואבדה אף שואל צבעלים פטור: גמיה חיובה דש"ש. דהיינו גיבנה ואבדה: מחיובא דשואל משצורה ומתה דשואל: מה לש"ש. דין הוא שיהא צבעלים פטור אף על הגיבנה ואבדה אע"פ שאינו אונס שכן ייקל בו הכתוב לפוטרו משצורה ומתה שלא צבעלים: האמר בשואל שפיטר צבעלים על גיבנה ואבדה שהיה החמיר בו לחייבו על צורה ומתה שלא צבעלים: אלא גיבנה ואבדה בשואל מנגן. כלומר אלא היכי ילפינן לה צבעלים לפטור גיבנה ואבדה בשואל לחיובא שלא צבעלים מנגן דילפינן מש"ש וכיון דמתהם ילפינן דיו לצא מן הדין להיות כדיון דהיינו שואל דילפינן בחיובא מק"ו משומר שכן להיות כעין ש"ש מה להלן צבעלים פטור דהא ילפת ליה צהיקשא דילמד עליון מתחתון אף כהן צבעלים פטור: למאן דלית ליה דיו. ר' טרפון צפרק כילד צ"ק (דף כה):

דאפשר למיטרה ואתוויי. ואת' ונילף משצורה וי"ל דצביה לא אפשר כולי האי למיטרה ואתוויי: שואל שחייב בשבורה ומתה. פיר' צהכונס (צ"ק דף טז: ד"ה לא) וצהמפקיד (לעיל דף פא: ד"ה קרנא): הניחא למאן דאית ליה דיו. מימנה דצפרק כילד היגל (צ"ק דף כה טו) מוכח דהיכא דלא מיפריך ק"ו דלכ"ע אמרינן דיו והכא לא מיפריך *וי"ל משום דהתם ס"ד מעיקרא דפליגי אפי' היכא דלא מיפריך קאמר הניחא כו' וה"נ אשכחן לעיל צ"ק (דף טו): וצהמקבל (לקמן דף קי: דקאמר הניחא למ"ד דמני לוקח מסלק ליה לבע"ח אלא למ"ד דלא מני מסלק ליה מאי איכא למימר והיינו רמי צר חמא דסבר מעיקרא צריש מי שהיה נשוי (כמוות דף א: למימר דלא מני מסלק ליה ולא קאי הכי ואפילו הכי קאמר אלא למ"ד כו': וי"ל מוסריף *ע"ך ענין ראשון. והשמה לא נריך מו ק"ו לחייב שואל בגיבנה ואבדה משומר שכן: איתמר פשיעה

ב) דתניא ויגשבר או מת אין לי אלא שבורה ומתה גניבה ואבדה מנין אמרת קל וחומר ומה שומר שכר שפטור משבורה ומתה חייב בגניבה ואבדה שואל שחייב בשבורה ומתה אינו דין שחייב בגניבה ואבדה *וזה הוא קל וחומר שאין עליו תשובה מאי אין עליו תשובה וכו' את איכא למיפריך מה לשומר שכר שכן משלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מוויין אפ"ה קרנא דשואל עדיפא איבעית אימא קסבר *לסטים מוויין גולן הוא אישכחן לחיוב לפטור מנגן לן וכי תימא אונס גיבנה ומתה מה לשבורה ומתה שכן אונס אלא גמר משומר שכר ושומר שכר גופיה מנגלן גמרי חיובא דשומר שכר מחיובא דשואל מה להלן בבעלים פטור אף כאן בבעלים פטור במאי גמר אי במה מציינו איכא למיפריך כדפרכינן שכן אונס אלא אמר קרא וכו' ישאל וי"ל מוסריף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ואכתרי שואל משומר שכר לא גמר דאיכא למיפריך מה לשומר שכר שכן פטור בשבורה ומתה תאמר בשואל שחייב בשבורה ומתה אלא גניבה ואבדה בשואל לחיובא מנגלן דגמר משומר שכר דיו לבא מן הדין להיות כדיון מה גניבה ואבדה דשומר שכר בבעלים

פטור אף גניבה ואבדה דשואל נמי בבעלים פטור דאית ליה דיו אלא למאן דלית ליה דיו מאי איכא למימר אלא אמר קרא וכו' ישאל וי"ל מוסריף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ותחתון מעליון איתמר *פשיעה בבעלים פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר חייב וחד אמר *פטור מ"ד חייב קסבר *מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו הלכך *אם בעליו עמו אשומר חנם לא כתיב ופשיעה נמי בשומר שכר ובשואל לא כתיב הלכך בשומר שכר ובשואל לחיוב אתיא בקל וחומר משומר חנם אבל בבעלים לפטור אף בשומר שכר ובשואל לא מ"ט כי כתיב *אם בעליו עמו לא ישלם אשואל ואשומר שכר אהנך חיובי דכתיב בהו בהדיא הוא דמיכתב מ"ד פטור קסבר מקרא נדרש לפניו ולפני פניו וכי כתיב אם בעליו עמו אשומר חנם נמי כתיב תנן השואל הפרה ושאל בעליה עמה השואל הפרה ושכר בעליה עמה שאל בעליה או שכרן ואחר כך שאל הפרה ומתה פטור ואילו ש"ח לא קתני ולמעמיך ש"ש מי קתני אלא תנא מילתא דכתיבא

גיבנה ואבדה דשומר שכר מחיובא דשואל מה שצורה ומתה דשואל צבעלים פטור אף חיובא דשומר שכר בעליון מה שומר שכר חייב בגיבנה ואבדה שלא צבעלים אף שואל כן ומה ש"ש צבעלים פטור אף שואל כן ואין משיבין על הדיקשא: פשיעה צבעלים. אחד מן השומרים שפסע כשהיו צעלים צמלאכתו: מקרא. אס בעליו עמו (שמות כג): נדרש לפניו. אשומר שכר צהיקשא: ולא לפני פניו. אש"ח דפרשיות של ש"ח ושל ש"ש לא איתקש צו"ו ימיה דלא כתיב וכו' יתן צש"ש: אש"ח. דכתיבא ציה פשיעה על כל דבר פשע: לחיובא. לחייבו שלא צבעלים בפשיעה: אכל לפוטרו לא. כלומר אפי' צש"ש ושואל לא הו פטור דכי גמרינן פשיעה צבעלים צש"ש וצשואל צק"ו משומר חנס דחייב לגמרי הוא צין צבעלים צין שלא צבעלים דכי כתיב אס בעליו עמוי אהנך חיובי דכתיב צש"ש וצשואל הוא דכתיב אכל אפשיעה דלא כתיבא צהו דהדיא לא שגא צבעלים ל"ש לא צבעלים: מקרא נדרש. צסמיכות הפרשיות ואע"פ שאין היקש מפורש צהן: השואל אס הפרה גרסינן צתרוייהו. ולא גרסי' השוכר גצי פרה אלא גצי צעלים: ואילו שומר חנס דפרה לא קפני. צבעלים פטור משום דחייביה ליתיה אלא צפשיעה ופשיעה לא פטר גצי צבעלים: דכתיבא